

N:o 57.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 21 Maj 1875.
— — — — Andra Kammaren den 21 — —

*Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af väckt förslag
om förändrad reglering af skjutsväsendet.*

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 45 samt Memorial N:is 46 och 74).

S. A. K.

Under innevarande riksmöte hafva åtskilliga förslag till förändrad reglering af skjutsväsendet blifvit framställda och utgjort föremål för Riksdagens pröfning.

Dervid har i främsta rummet Riksdagens uppmärksamhet varit fästad på svårigheten, för att ej säga omöjligheten, af att genom en för hela riket gällande lagstiftning, derest den skall ingå i detaljerade bestämmelser, nå det åsyftade målet. En blick på vårt lands stora utsträckning har synts vara tillräcklig att, äfven om man ej kände, det i afseende å så väl samfärdsel som prisförhållanden och lokala omständigheter olikheter förefinnas, cfvertyga en hvar, det så måste vara fallet. Under sådana omständigheter lär lämpligare sätt för ordnandet af ifrågavarande angelägenhet ej finnas än att åt de myndigheter, som kunna antagas bäst känna förhållandena inom de olika länen, eller Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och landstingen, öfverlemna att, efter de i den allmänna lagstiftningen fastställda grunder, hvar inom sitt län, meddela de närmare bestämmelser, som för ett fullständigt ordnande af denna angelägenhet kunna finnas erforderliga.

Bih. till Riksd. Prot. 1875. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 13 Häft.

I afseende å nämnda grunder, hvilka vid ett sådant ordnande borde iakttagas, har Riksdagen ansett sig böra såsom hufvudregel framhålla, att den resande skall för sitt fortskaffande erlægga verkliga värdet inom den ort, der han färdas, af den tjenstbarhet, som den skjutsande genom fortskaffandet honom lemnar. Riktigheten af denna regel i och för sig kan ej af någon bestridas, men mot dess tillämpning, i afseende å skjutsväsendet, har man anmärkt, att derigenom skjutslegan i en eller annan ort skulle komma att stiga till så högt belopp, att det skulle, om ej förhindra framfärdseln, åtminstone i hög grad försvåra densamma. Det antagande, hvarpå denna anmärkning är stödd, är emellertid helt och hållet obevisadt, hvar emot, och då ej torde förnekas, att hvarje till den resandes förmån påbjuden nedsättning af skjutslegan under dess verkliga värde är en honom på andra skattdragande medborgares bekostnad tillskyndad vinst, det skulle med fog kunna ifrågasättas, huruvida ett upprätthållande, medelst nedtvingande af priset, af samfärdseln inom orter, i afseende å hvilka anmärkningen skulle kunna gälla, verkligen kan vara af den vigt, att man dermed bör i strid mot rättvisa och billighet fortfara.

Vid tillämpning af nämnda regel kan eller bör man emellertid af lätt insedda skäl ej öfverlemna utrönandet af skjutsens värde, eller, som vore detsamma, bestämmandet för hvart särskildt fall af skjutslegans belopp, till en öfverenskommelse mellan den resande och den, som skall fortskaffa honom, utan måste ett annat sätt härför utfinnas. I sådant hänseende har Riksdagen tänkt sig anställande af entreprenadauktioner såsom den lättaste och enklaste utvägen, dervid man dock tillika och för att vinna säkerhet, det någon öfverdrift ej skulle kunna ega rum, kunde åt landstinget eller åt dem, som med den årliga markegångens sättande hafva befattning, uppdraga att för länet, eller, der omständigheterna sådant föranleda, för särskilda delar deraf, fastställa ett belopp, hvaröfver legan ej finge vid entreprenadauktion stegras.

Riksdagen har antagit, att med nu föreslagna sätt för skjutslegans bestämmande och sedan de nya förhållanden, som antagligen med denna genomgripande förändring af skjutsväsendet uppstå, vunnit tillräcklig stadga för att tillåta nödiga beräkningar, entreprenörer, de der äro villige att endast mot erhållande af den sålunda bestämda ersättning ombestyras resandes fortkomst, icke skola uteblifva, åtminstone ej i de orter, der skjutsen någorlunda jemnt anlitas och förty beräkningarne kunna med större grad af vissnet göras, samt att alltså i framtiden samfärdselns upprätthållande medelst skjuts skall helt och hållet på den enskilda företagsamheten ankomma, dertill äfven skulle i ej ringa mån bidraga, om större lättnad, än som nu förefinnes, bereddes i möjligheten af skjutsstationers förflyttning.

För den närmaste tiden efter förändringens genomförande, likasom äfven i sådana landsändar, der begagnande af skjuts endast sällan förekommer, jemväl för en längre tid derefter, torde dock den enskilda företagsamhetens uteslutande användande för ändamålet ej vara att i allmänhet påräkna, hvadan dervid, och på det ej ett allt för stort hinder i samfärdseln skall uppstå, understöd från landstingets och statens sida torde blifva af nöden.

I afseende å sättet för bestämmande af detta understöds belopp har föreslagits dels att, derest vid etreprenadauktion skjutslegan öfverstege det värde, som skulle af den resande erläggas, entreprenören skulle vara berättigad att för skilnaden mellan samma värde och legans belopp erhålla godtgörelse af allmänna medel; dels ock, att en ersättning i ett för allt skulle genom auktion bestämmas och tillfalla entreprenören. Dessa förslag har Riksdagen ansett förtjenta af uppmärksamhet, men vid valet dem emellan har Riksdagen funnit sig böra lemna företrädet åt det senare, då det förre förreter den olägenhet, att, om vid dess tillämpning missbruk skulle förekomma, sådant endast med svårighet skulle kunna sedermera bevisas.

Vidkommande sättet för utgörande af den till entreprenörerna utgående ersättning, har Riksdagen, som ofvan är antydt, ansett ej vara lämpligt att helt och hållet lägga denna utgift på statsverket. Möjligen skulle derigenom saken komma att på en eller annan ort ej omfattas med det intresse, hvori man skulle hafva att söka en motvigt mot ersättningsbeloppens obilliga stegrande. Uti ett deltagande från länets eller dess representation landstingets sida i ersättningsens utgifvande har Riksdagen trott sig finna ett särdeles tjenligt medel att åstadkomma berörda för saken nödvändiga intresse, och har derföre i afseende å verkställigheten af här angifna grunder velat såsom en hufvudsaklig bestämmelse framhålla, att ifrågavarande ersättning skall, med halfva beloppet af hvardera, af landstinget och staten utgöras, dervid efter Riksdagens åsigt borde så tillgå, att landstinget i första hand erlade hela ersättningssumman, men sedermera af statsmedel undfinge godtgörelse för hälften af hvad det sålunda utgifvit.

Hvad slutligen beträffar grunden för utdebitering af den skatt, landstinget möjligen kan finna nödigt att för ändamålet upptaga, har Riksdagen ansett, att, i enlighet med stadgandet i § 47 mom. 2 af Kongl. förordningen om landsting den 21 Mars 1862, fördelningen bör ske i förhållande till den bevillning, som efter Art. II bevillningsstadgan utgår.

Med tillämpning af här antydda grundsatser kan, efter Riksdagens tanke, den sedan många år städse återkommande frågan om skjutsväsendets ordnande vinna en på rättvisa och billighet hvilande lösning.

Riksdagen har derföre till Eders Kongl. Maj:ts förfogande å sjetten hufvudtiteln ställt ett särskildt förslagsanslag af 25,000 kronor till för-

ändrad reglering af skjutsväsendet, och får med anmälan härom Riksdagen i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t, så snart som möjligt, vidtaga nödiga åtgärder till regleringens genomförande enligt ofvannämnda grunder, i den mån hinder därför icke möter uti redan ingångna entreprenadkontrakt; framhårdande Riksdagen etc.

Stockholm den 21 Maj 1875.

N:o 58.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 19 Maj 1875.

— — — — Andra Kammaren den 19 — —

Riksdagens Skrifvelse till Bankofullmäktige med öfverlemnande af bankoreglementet.

(Banko-Utskottets Memorial och Betänkande N:is 16, 19, 20, 23, 27 och 28).

Till Herrar Fullmäktige i Riksbanken.

Till Herrar Fullmäktige öfverlemnas härjemte det Reglemente för styrelsen och förvaltningen af Riksbanken, som Banko-Utskottet, på grund af de vid innevarande riksdag fattade beslut och jemlikt § 8 i den för Utskottet gällande instruktion, sammanfattat och utfärdat, tillika med de af Riksdagen fastställda aflöningsstater för Riksbankens hufvud- och afdelningskontor.

Stockholm den 19 Maj 1875.
